

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 192 (XXXVI) — Nr. 64

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Marti, 23 ianuarie 2024

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 471 din 20 septembrie 2023 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 373 lit. b) și ale art. 379 alin. (1) din Codul civil, precum și ale art. 934 alin. (2) din Codul de procedură civilă	2-4
Decizia nr. 472 din 20 septembrie 2023 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 70—72 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor.....	5-7
DECIZII ALE PRIM-MINISTRULUI	
38. — Decizie privind exercitarea, cu caracter temporar, de către doamna Liliana Anghel a funcției publice vacante din categoria înalților funcționari publici de secretar general al Ministerului Finanțelor	7
39. — Decizie privind exercitarea, cu caracter temporar, de către domnul Ion Cupă a funcției publice vacante din categoria înalților funcționari publici de secretar general adjunct al Agenției Naționale de Administrare Fiscală.....	8
40. — Decizie privind exercitarea, cu caracter temporar, de către domnul Costinel-Daniel Nache a funcției publice vacante din categoria înalților funcționari publici de secretar general al Autorității Vamale Române.....	8

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 471**

din 20 septembrie 2023

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 373 lit. b) și ale art. 379 alin. (1) din Codul civil, precum și ale art. 934 alin. (2) din Codul de procedură civilă

Marian Enache	— președinte
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Valentina Bărbățeanu	— magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 373 lit. b) și ale art. 379 alin. (1) din Codul civil, precum și ale art. 937 alin. (2) din Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Minodora Cimpu în Dosarul nr. 15/318/2017 al Tribunalului Gorj — Secția I civilă și care constituie obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 540D/2019.

2. Dezbaterile au avut loc în ședința publică din 4 iulie 2023, cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Loredana Brezeanu, fiind consemnate în încheierea de ședință de la acea dată, când, în temeiul prevederilor art. 57 și ale art. 58 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, pentru o mai bună studiere a problemelor ce au format obiectul dezbaterii, Curtea a amânat pronunțarea pentru data de 20 septembrie 2023, când a pronunțat prezenta decizie.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

3. Prin Decizia civilă nr. 117 din 12 februarie 2019, pronunțată în Dosarul nr. 15/318/2017/a1, **Curtea de Apel Craiova — Secția I civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 373 lit. b) și ale art. 379 alin. (1) din Codul civil, precum și ale art. 937 alin. (2) din Codul de procedură civilă.** Excepția a fost ridicată de Minodora Cimpu în Dosarul nr. 15/318/2017 al Tribunalului Gorj — Secția I civilă, care a respins-o, ca inadmisibilă, obiectul cauzei constând în soluționarea unei cereri de divorț formulate de soțul reclamantei, care a solicitat desfacerea căsătoriei din culpa exclusivă a acesteia.

4. În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține, în esență, că este neconstituțional faptul că instanța, în situație de culpă comună, contrar dorinței soțului pârât de a continua căsătoria, are posibilitatea legală să aprecieze că este imposibilă continuarea căsătoriei. În legătură cu art. 373 lit. b) din Codul civil, se susține că prevederile acestuia nu sunt predictibile, lăsând la aprecierea instanței în totalitate atât motivele temeinice, cât și faptul că nu mai este posibilă continuarea căsătoriei. Această libertate de apreciere a instanțelor conduce în mod inevitabil la arbitrar, după cum reiese din practica instanțelor, în care sunt foarte numeroase exemplele cu privire la soluțiile diferite date în situații identice.

5. Autoarea excepției consideră că, în situație de culpă comună, instanțele judecătorești nu mai au libertatea de apreciere cu privire la posibilitatea ori imposibilitatea continuării căsătoriei, din moment ce una dintre părți își manifestă dorința sau disponibilitatea de a continua căsătoria. Apreciind ca fiind imposibilă continuarea căsătoriei, contrar susținerilor soțului pârât, instanța nu mai poate să fie considerată imparțială,

aceasta cu atât mai mult în situația în care nu se poate reține culpa exclusivă a soțului pârât. Dacă nu se poate reține culpa exclusivă a soțului pârât, în condițiile în care, chiar și în caz de adulter, numeroase familii și-au continuat căsătoria, consideră că nimic nu poate să se constituie în motiv temeinic ce face imposibilă continuarea căsătoriei, contrar dorinței uneia dintre părți, astfel încât această cerință trebuie analizată primordial de către instanțele judecătorești. Se ajunge astfel la analiza „motivei temeinice” care stau la baza susținerilor părților în sensul că este imposibilă continuarea căsătoriei. Or, pentru eliminarea arbitrarului, ar fi necesară o reglementare distinctă, în caz contrar orice act ori fapt, real sau imaginar, ar constitui motiv temeinic pentru că așa susține una dintre părți.

6. În ceea ce privește neconstituționalitatea prevederilor art. 379 alin. (1) din Codul civil și ale art. 934 alin. (2) din Codul de procedură civilă, consideră că aceste dispoziții legale sunt nepredictibile, inechitabile, oferind instanței posibilitatea de a desface căsătoria din culpă comună chiar dacă nu s-a cerut aceasta, respectiv în condițiile în care soțul reclamant a cerut la instanța de fond desfacerea căsătoriei din culpa exclusivă a soțului pârât, iar acesta dorește continuarea căsătoriei, printr-o astfel de posibilitate instanța încălcând și obligația constituțională de imparțialitate, dând dreptate susținerilor unei părți, contrar susținerilor părții care consideră posibilă continuarea căsătoriei.

7. Se învederează faptul că, în prezent, conform reglementării actuale, soțul reclamant poate să ceară desfacerea căsătoriei din culpă exclusivă, deoarece, din moment ce dorește divorțul, nu are nimic de pierdut. Se omite cu totul poziția soțului pârât care dorește continuarea căsătoriei, caută împăcarea și se rezumă la a se apăra față de susținerile reclamantului. Astfel cum sunt reglementate și aplicate în prezent, dispozițiile legale criticate conduc la agravarea situației conflictuale dintre soți, nicidecum la împăcarea acestora. Autoarea excepției arată că nu consideră destrămată căsnicia, reclamantul cerând divorțul din culpa exclusivă a autoarei excepției, astfel că, în cauză, s-a mărginit să se apere în fața susținerilor neadevărate ale soțului său, căutând totodată să se împace cu acesta și evitând orice împrejurare ce ar putea agrava cearta. Consideră că, de vreme ce în situația în care se cere desfacerea căsătoriei din culpa exclusivă a soțului pârât, instanța poate pronunța divorțul din culpă comună, dispozițiile legale criticate obligă soțul pârât la o atitudine procesuală ofensivă, chiar dacă acesta dorește împăcarea.

8. Așadar, astfel cum sunt reglementate, dispozițiile legale criticate sunt nepredictibile și inechitabile procesual pentru soțul care dorește împăcarea, conducând la pronunțarea de soluții arbitrare de către instanțe.

9. **Curtea de Apel Craiova — Secția I civilă** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. În acest sens, arată că textele de lege criticate întrunesc condiția previzibilității, întrucât posibilitatea acordată de către legiuitor judecătorului de a aprecia măsura în care relațiile de familie au fost iremediabil vătămăte și de a pronunța divorțul atunci când această vătămare se datorează culpei comune a celor doi soți, chiar dacă numai soțul reclamant dorește desfacerea căsătoriei, nu lasă loc arbitrarului, cât timp convingerea instanței se bazează pe un probatoriu administrat nemijlocit în fața sa. Judecătorului îi revine obligația de a expune considerentele

în baza cărora a ajuns la concluzia necesității desfacerii căsătoriei, iar aceste aspecte sunt supuse ulterior și cenzurii instanței de control judiciar, ca urmare a efectului devolutiv al apelului. Consideră că, în privința relațiilor personale dintre soți, normele nu pot prezenta o precizie absolută.

10. De asemenea, nu se poate aprecia nici că prevederile de lege criticate ar fi contrare art. 26 din Constituție privind viața intimă, familială și privată, întrucât relațiile de familie se află sub protecția acestui text constituțional cât timp ele funcționează în linii normale, dar nu și în situația în care acestea sunt iremediabil vătămăte, fiind imposibilă continuarea căsătoriei.

11. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, actul de sesizare a fost comunicat președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

12. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând actul de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

13. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

14. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl reprezintă, potrivit actului de sesizare, dispozițiile art. 373 lit. b) și ale art. 379 alin. (1) din Codul civil, precum și ale art. 937 alin. (2) din Codul de procedură civilă. În ceea ce privește acest din urmă articol, Curtea observă că este vorba despre o evidentă eroare materială strecurată în dispozitivul actului de sesizare, critica formulată de autoarea excepției vizând, în realitate, dispozițiile art. 934 alin. (2) din Codul de procedură civilă. Prevederile legale supuse controlului de constituționalitate au următorul cuprins:

— Art. 373 lit. b) din Codul civil: „*Divorțul poate avea loc: (...)*

b) atunci când, din cauza unor motive temeinice, raporturile dintre soți sunt grav vătămăte și continuarea căsătoriei nu mai este posibilă;”;

— Art. 379 alin. (1) din Codul civil: „*(1) În cazul prevăzut la art. 373 lit. b), divorțul se poate pronunța dacă instanța stabilește culpa unuia dintre soți în destrămarea căsătoriei. Cu toate acestea, dacă din probele administrate rezultă culpa ambilor soți, instanța poate pronunța divorțul din culpa lor comună, chiar dacă numai unul dintre ei a făcut cerere de divorț. Dacă culpa aparține în totalitate reclamantului, sunt aplicabile prevederile art. 388.*”;

— Art. 934 alin. (2) din Codul de procedură civilă: „*(2) Instanța poate să pronunțe divorțul din culpa ambilor soți, chiar atunci când numai unul dintre ei a făcut cerere, dacă din dovezile administrate reiese că amândoi sunt vinovați de destrămarea căsătoriei.*”

15. În opinia autoarei excepției de neconstituționalitate, dispozițiile de lege criticate contravin dispozițiilor din Constituție cuprinse în art. 1 alin. (5) privind principiul legalității în componenta referitoare la calitatea legii, art. 11 — *Dreptul internațional și dreptul intern*, art. 20 — *Tratatele internaționale privind drepturile omului*, art. 21 alin. (3) privind dreptul la un proces echitabil, art. 26 alin. (1) privind dreptul la viață intimă, familială și privată, art. 124 — *Înfăptuirea justiției* și art. 126 alin. (3) privind atribuția Înaltei Curți de Casație și Justiție de a asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești. Se invocă și art. 6 — *Dreptul la un proces echitabil* și art. 8 — *Dreptul la respectarea vieții*

private și de familie din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

16. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că, în ceea ce privește dispozițiile art. 373 lit. b) din Codul civil, potrivit cărora divorțul poate fi pronunțat atunci când, din motive temeinice, raporturile dintre soți sunt grav vătămăte și continuarea căsătoriei nu mai este posibilă, se susține, în esență, că ar fi neconstituționale ca urmare a lipsei de precizie și previzibilitate a sintagmei „motive temeinice”, pe care instanța are posibilitatea de a o aprecia în mod arbitrar. Față de această critică, instanța constituțională reține că, în jurisprudența sa, a mai examinat susțineri similare, formulate în legătură cu conținutul normativ al prevederilor art. 38 alin. 1 din Codul familiei, a căror substanță ideatică a fost preluată în actualul Cod civil, în urma abrogării Codului familiei prin art. 230 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 409 din 10 iunie 2011. Astfel, prin Decizia nr. 1.575 din 19 noiembrie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 841 din 7 decembrie 2009, și prin Decizia nr. 432 din 26 martie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 303 din 8 mai 2009, Curtea a observat că prevederile criticate stabilesc condițiile în care instanțele judecătorești pot pronunța divorțul, precizând că acesta nu se poate pronunța decât în anumite condiții, și anume când există motive temeinice și numai dacă raporturile dintre soți sunt grav vătămăte, încât continuarea căsătoriei nu mai este posibilă, condiții ce trebuie îndeplinite cumulativ, așa cum rezultă din text. Curtea a constatat, prin deciziile menționate, că, în temeiul textelor de lege criticate, instanțele de judecată dispun de instrumente legale pentru a nu permite desfacerea cu ușurință a căsătoriei, acționând astfel în sensul garanției instituite prin art. 26 alin. (1) din Constituție.

17. De asemenea, Curtea a constatat că, reglementând posibilitatea desfacerii căsătoriei prin divorț și stabilind competența instanței judecătorești de a pronunța divorțul, în anumite condiții — când, din motive temeinice, raporturile dintre soți sunt grav vătămăte și continuarea căsătoriei nu mai este posibilă —, prevederile legale criticate nu contravin dispozițiilor art. 21 alin. (3) din Constituție și nici celor ale art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Astfel, motivele în baza cărora se poate considera că raporturile dintre soți sunt grav vătămăte, iar continuarea căsătoriei nu mai este posibilă sunt apreciate, în concret, de către instanță, în urma ascultării celor doi soți și a administrării probatoriului în cauză, părțile beneficiind de toate garanțiile procesuale pentru respectarea dreptului la un proces echitabil.

18. Cu privire la critica referitoare la pretinsul caracter vag, de excesivă generalitate al textului legal în discuție, Curtea Constituțională a reținut, în acord cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, că, datorită caracterului de generalitate al legilor, redactarea acestora nu poate avea o precizie absolută, una dintre tehnicile de reglementare constând în recurgerea la categorii generale, și nu la liste exhaustive, în scopul evitării rigidității excesive și al adaptării la noile situații sociale. Interpretarea și aplicarea unor asemenea dispoziții depind de practica instanțelor judecătorești, în speța de față motivele temeinice pentru desfacerea căsătoriei prin divorț urmând să fie apreciate, în concret, de către instanță.

19. Totodată, prin mai multe decizii, ca, de exemplu, Decizia nr. 469 din 20 aprilie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 324 din 18 mai 2010, Decizia nr. 122 din 3 februarie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 135 din 4 martie 2009, sau Decizia nr. 1.641 din 16 decembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 78 din 31 ianuarie 2011, Curtea a reținut că relațiile de familie se bazează pe prietenie și afecțiune reciprocă între membrii ei, care sunt datori să își acorde unul altuia sprijin moral și material. Textul criticat prevede situația în care instanța de

judecată poate dispune desfacerea căsătoriei, și anume când, din motive temeinice, raporturile dintre soți sunt grav vătămăte și continuarea căsătoriei nu mai este posibilă. Curtea a constatat că asupra temeiniciei motivelor concrete invocate în susținerea unei cereri de divorț, precum și asupra tuturor probelor administrate în cauză, instanța judecătorească este singura competentă să aprecieze și să decidă în consecință, ceea ce nu conferă însă textelor de lege criticate caracter neclar sau imprecis. Acestea oferă cadrul legal unor noțiuni esențialmente de ordin social și moral, pentru a defini relațiile de familie, pe de o parte, și instituția divorțului, pe de altă parte, în aceste limite legale, suficient de clare și previzibile, judecătorul fiind singurul în măsură să aprecieze, pe baza motivelor invocate de părți și a datelor specifice fiecărui litigiu, dacă raporturile dintre soți sunt grav vătămăte și continuarea căsătoriei nu mai este posibilă.

20. Curtea a apreciat că textele de lege criticate dau expresie reglementărilor cuprinse în art. 48 alin. (2) din Constituție, potrivit cărora „condițiile de încheiere, de desfacere și de nulitate a căsătoriei se stabilesc prin lege”. De altfel, printr-o bogată jurisprudență (a se vedea, exemplificativ, Decizia nr. 661 din 19 iunie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 562 din 8 august 2012), Curtea a reținut că în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului s-a statuat în mod constant că o normă este „previzibilă” atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane — care, la nevoie, poate apela la consultanță de specialitate — să își corecteze conduita (Hotărârea din 4 mai 2000, pronunțată în Cauza *Rotaru împotriva României*, paragraful 55). Totodată, instanța de contencios al drepturilor omului a statuat, de exemplu, prin Hotărârea din 20 mai 1999, pronunțată în Cauza *Rekvényi împotriva Ungariei*, paragraful 34, că previzibilitatea consecințelor ce decurg dintr-un act normativ determinat nu poate avea o certitudine absolută, întrucât, oricât de dorită ar fi aceasta, ar da naștere la o rigiditate excesivă a reglementării. Totodată, prin Hotărârea din 24 mai 2007, pronunțată în Cauza *Dragotoni și Militaru-Pidhorni contra României*, paragraful 35, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că însemnătatea noțiunii de previzibilitate depinde în mare măsură de contextul textului de lege, de domeniul pe care îl acoperă, precum și de numărul și calitatea destinatarilor săi. (A se vedea și Hotărârea din 28 martie 1990, pronunțată în Cauza *Groppera Radio AG și alții împotriva Elveției*, paragraful 68.) Previzibilitatea legii nu se opune ca persoana interesată să fie

nevoită să recurgă la o bună consiliere pentru a evalua, la un nivel rezonabil în circumstanțele cauzei, consecințele ce ar putea decurge dintr-o anumită acțiune. Totodată, aceeași instanță a mai reținut că, din cauza principiului generalității legilor, conținutul acestora nu poate prezenta o precizie absolută. Una dintre tehnicile de reglementare constă în recurgerea mai degrabă la categorii generale decât la liste exhaustive. De asemenea, numeroase legi se folosesc de eficacitatea formulelor mai mult sau mai puțin vagi pentru a evita o rigiditate excesivă și a se putea adapta la schimbările de situație. Funcția decizională acordată instanțelor servește tocmai pentru a îndepărta îndoielele ce ar putea exista în privința interpretării normelor, ținând cont de evoluțiile practicii cotidiene, cu condiția ca rezultatul să fie coerent.

21. În ceea ce privește dispozițiile art. 379 alin. (1) din Codul civil și ale art. 934 alin. (2) din Codul de procedură civilă, care, în esență, permit instanței să pronunțe divorțul din culpa ambilor soți, chiar atunci când numai unul dintre ei a făcut cerere, dacă din dovezile administrate reiese vina amândurora, Curtea observă că a mai examinat o excepție de neconstituționalitate care avea ca obiect prevederile art. 617 alin. 1 din Codul de procedură civilă din 1865, care consacrau aceeași soluție legislativă. Astfel, prin Decizia nr. 858 din 28 noiembrie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 31 din 17 ianuarie 2007, Curtea a reținut că faptul că le-a fost conferită prin lege instanțelor judecătorești posibilitatea de a pronunța divorțul numai în anumite condiții, și anume când există motive temeinice și dacă raporturile dintre soți sunt grav vătămăte, continuarea căsătoriei nemaifiind posibilă, demonstrează grija legiuitorului pentru menținerea instituției căsătoriei, fără însă a se menține artificial și nociv, pentru soți, o căsătorie devenită imposibilă. Curtea a considerat că instanțele de judecată dispun, așadar, de instrumente legale pentru a nu permite desfacerea cu ușurință a căsătoriei, pe care trebuie să le aplice în litera și spiritul lor, acționând astfel în sensul îndeplinirii obligației ce revine autorităților publice de a respecta și a ocroti viața de familie. Este astfel îmbinat rațional principiul stabilității căsătoriei cu admisibilitatea desfacerii ei, când continuarea căsătoriei nu mai este posibilă.

22. Cele statuate prin deciziile citate își mențin valabilitatea și în cauza de față, neintervenind elemente noi, de natură să justifice reconsiderarea acestei jurisprudențe.

23. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Minodora Cimpu în Dosarul nr. 15/318/2017 al Tribunalului Gorj — Secția I civilă și constată că dispozițiile art. 373 lit. b) și ale art. 379 alin. (1) din Codul civil, precum și ale art. 934 alin. (2) din Codul de procedură civilă sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitiv și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel Craiova — Secția I civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Pronunțată în ședința din data de 20 septembrie 2023.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
MARIAN ENACHE

pentru magistrat-asistent
Valentina Bărbățeanu,
în temeiul art. 426 alin. (4) din Codul de procedură civilă coroborat cu art. 14 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, semnează
prim-magistrat-asistent,
Benke Károly

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 472

din 20 septembrie 2023

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 70—72 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor

Marian Enache	— președinte
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Valentina Bărbățeanu	— magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluținarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 70—72 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, excepție ridicată de Aurel Marin în Dosarul nr. 3.044/2/2018 al Curții de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal și care constituie obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 843D/2019.

2. Dezbaterile au avut loc în ședința publică din 4 iulie 2023, în prezența apărătorului ales al autorului excepției, avocat Diana Gavra, și cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Loredana Brezeanu, fiind consemnate în încheierea de ședință de la acea dată, când, în temeiul prevederilor art. 57 și ale art. 58 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, pentru o mai bună studiere a problemelor ce au format obiectul dezbaterii, Curtea a amânat pronunțarea pentru data de 20 septembrie 2023, când a pronunțat prezenta decizie.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

3. Prin Încheierea din 6 februarie 2019, pronunțată în Dosarul nr. 3.044/2/2018, **Curtea de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 70—72 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor**, excepție ridicată de Aurel Marin într-o cauză având ca obiect soluținarea acțiunii în contencios administrativ introduse în vederea anulării Regulamentului privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

4. În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține, în esență, că prevederile de lege criticate încalcă dispozițiile art. 21 din Constituție, întrucât prevăd că magistrații-asistenți ai Înaltei Curți de Casație și Justiție au atribuții de redactare a hotărârilor judecătorești pronunțate de judecători, deși ei nu sunt judecători ai cauzei și nu fac parte din completul de judecată. Se arată că judecarea cauzelor nu poate fi atribuită de judecători prin delegare niciunei alte persoane. Se susține că prin dispozițiile criticate este încălcat dreptul de acces liber la justiție, deoarece prin darea hotărârii de către magistrații-asistenți, persoane care nu spun dreptul și nu au atribuții de jurisdicție și de judecare a cauzelor, este îngădit accesul la judecată de către un complet de judecată legal format, întrucât hotărârea este pronunțată în realitate de un funcționar public, de o persoană care nu are calitatea de judecător.

5. Se mai susține că nu are însemnătate faptul că magistrații-asistenți sunt prezenți la ședințele de judecată, deoarece atât procurorul, cât și grefierul participă la ședințele de judecată, dar aceștia din urmă nu pot avea atribuții de a „spune dreptul” și de

a redacta hotărâri judecătorești. Aceeași concluzie se impune, în opinia autorului excepției, și cu privire la magistrații-asistenți, aceștia având doar rolul de a facilita activitatea judecătorului de pregătire a judecății, iar nu de a proceda ei înșiși la judecarea cauzelor și redactarea deciziilor.

6. De asemenea, este încălcat și dreptul la un proces echitabil, care presupune soluținarea cauzei de către judecători, aceștia fiind singurele persoane care îndeplinesc cerințele de independență și imparțialitate necesare, precum și criteriile profesionale pentru a „spune dreptul”. Or, magistratul-asistent nu îndeplinește garanțiile de imparțialitate necesare pentru a fi respectat dreptul la un proces echitabil, iar motivarea hotărârii judecătorești de către o persoană care nu îndeplinește aceste criterii anihilează garanțiile dreptului la un proces echitabil. Magistratul-asistent nu are competența de a da o hotărâre judecătorească, nu poate decide motivele pentru care judecătorii au pronunțat soluția, tocmai pentru că este un terț față de debateri, nu participă la deliberări și astfel nu cunoaște motivele pentru care deliberările au dus la adoptarea respectivei soluții.

7. Se face referire la cele statuate de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 33 din 23 ianuarie 2018, paragrafele 162 și 177, în ceea ce privește redactarea hotărârilor de către judecătorul care a participat la judecarea cauzei.

8. Se invocă și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului prin care s-a statuat că lipsa motivării hotărârii constituie o încălcare gravă a art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, menționându-se, în acest sens, Hotărârea din 22 iunie 2000, pronunțată în Cauza *Coëme și alții împotriva Belgiei*.

9. Curtea de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. În acest sens, arată că statutul profesional al magistratului-asistent este reglementat expres de Legea nr. 303/2004, ale cărei dispoziții privind incompatibilitățile și interdicțiile, formarea profesională continuă și evaluarea periodică, drepturile și îndatoririle, precum și răspunderea disciplinară a judecătorilor și procurorilor se aplică în mod corespunzător și magistraților-asistenți, gestionarea carierei magistraților-asistenți fiind dată de lege, în întregime, în competența Consiliului Superior al Magistraturii. Precizează, de asemenea, că magistrații-asistenți fac parte din compunerea completurilor de judecată ale Înaltei Curți de Casație și Justiție. Arată că posibilitatea de a redacta hotărârea judecătorească recunoscută magistraților-asistenți în considerarea faptului că aceștia iau parte nemijlocit nu doar la judecarea pricinii, ci și la procesul decizional, participând la deliberări, nu contravine dispozițiilor constituționale referitoare la independența justiției și dreptul la un proces echitabil. În acest sens, arată că soluținarea pricinii este realizată exclusiv în baza voinței exprimate de judecătorii învestiți cu plenitudinea garanțiilor constituționale și legale referitoare la independența și imparțialitatea de care trebuie să se bucure o instanță de judecată, iar considerentele avute în vedere în motivarea hotărârii, atunci când aceasta este încredințată spre redactare magistratului-asistent, sunt însușite prin semnătură de către toți membrii completului de judecată.

10. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

11. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului**, nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile orale, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

12. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

13. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl reprezintă dispozițiile art. 70—72 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 826 din 13 septembrie 2005, cu modificările și completările ulterioare, care, la data ridicării excepției, aveau următorul cuprins:

— Art. 70: „(1) *Magistrații-asistenți participă la ședințele de judecată ale secțiilor.*

(2) *Magistrații-asistenți-șefi și magistrații-asistenți care participă la ședințele Secțiilor Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție sunt desemnați de președintele instanței.*”

— Art. 71: „*Magistrații-asistenți care participă la ședințele de judecată ale Înaltei Curți de Casație și Justiție redactează încheierile, participă cu vot consultativ la deliberări și redactează hotărâri, conform repartizării făcute de președinte pentru toți membrii completului de judecată.*”

— Art. 72: „*Magistrații-asistenți aduc la îndeplinire orice alte sarcini încredințate de președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, de vicepreședinte sau de președintele secției.*”

14. Legea nr. 303/2004 a fost ulterior abrogată prin Legea nr. 303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1102 din 16 noiembrie 2022. Dispozițiile art. 70 și 71 din Legea nr. 303/2004 se regăsesc, în prezent, cu același conținut normativ, în art. 22 din Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1104 din 16 noiembrie 2022.

15. Având în vedere incidența textelor de lege în cauza în cadrul căreia a fost ridicată excepția de neconstituționalitate, în care s-a solicitat anularea, pe calea contenciosului administrativ, a Regulamentului privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, rezultă că, deși abrogate, prevederile criticate din Legea nr. 303/2004 pot forma obiect al controlului de constituționalitate, ținând seama de cele statuate de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 3 august 2011, cu referire la sintagma „în vigoare” din cuprinsul dispozițiilor art. 29 alin. (1) și ale art. 31 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, care este constituțională în măsura în care se interpretează în sensul că sunt supuse controlului de constituționalitate și legile sau ordonanțele ori dispozițiile din legi sau din ordonanțe ale căror efecte juridice continuă să se producă și după ieșirea lor din vigoare.

16. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, prevederile de lege criticate contravin dispozițiilor din Constituție cuprinse în art. 21 alin. (1) și (3) privind dreptul de acces liber la justiție și dreptul la un proces echitabil.

17. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că nu pot fi reținute criticile formulate raportate la art. 21 din Constituție, prin prisma pretinsei încălcări a dreptului la un proces echitabil. Întreaga argumentație prezentată de autorul excepției se fundamentează pe o confuzie cu privire la semnificația dispozițiilor legale supuse controlului de constituționalitate. Acesta pornește de la premisa eronată a identității dintre luarea hotărârii judecătorești, ca act final al unui proces deliberativ construit în jurul unui raționament logico-juridic prin care se soluționează litigiul dedus judecății, care este exclusiv opera judecătorului cauzei, pe de o parte, și operațiunea redactării hotărârii, în care sunt expuse motivele judecătorului care au condus la conturarea și consolidarea respectivei soluții, pe de altă parte.

18. Autorul excepției asimilează în mod eronat luarea hotărârii judecătorești cu redactarea acesteia, susținând că ar fi nesocotit dreptul la un proces echitabil, întrucât hotărârea ar fi luată de o altă persoană decât un judecător care se bucură de independență și a cărei imparțialitate este prezumată. În realitate, prin redactarea conținutului hotărârii, magistratul-asistent nu se substituie judecătorului, doar acesta din urmă fiind cel care „spune dreptul”, hotărând cu privire la litigiul care îi este dedus spre soluționare, inclusiv raționamentul și argumentele.

19. Curtea observă, totodată, că autorul excepției ignoră însuși conținutul normativ al prevederilor pe care le critică, susținând că magistratul-asistent nu are cum să cunoască motivele ce au stat la baza pronunțării hotărârii, astfel că va include propriile raționamente în hotărârea pe care o redactează. În realitate, art. 71 din Legea nr. 303/2004 precizează în mod explicit că magistrații-asistenți care participă la ședințele de judecată ale Înaltei Curți de Casație și Justiție participă și la deliberări, legea oferindu-le posibilitatea ca, la solicitarea judecătorilor, să dea chiar un vot consultativ. În aceste condiții, fiind prezent la ședința de deliberări, în cadrul căreia judecătorii cauzei își expun, rând pe rând, punctul de vedere cu privire la soluție și la motivele adoptării acesteia și în care, în urma analizării argumentelor și a raționamentelor conjugate exprimate de aceștia, se ajunge la luarea hotărârii și la pronunțarea acesteia, este evident că magistratul-asistent are cunoștință de modul de desfășurare a întregului proces deliberativ, astfel încât este pe deplin apt să redacteze hotărârea luată de judecători.

20. Ca atare, comparația pe care o face autorul excepției cu situația grefierului și a procurorului este irelevantă, întrucât aceștia participă doar la ședința publică, nicidecum la deliberări, ca magistratul-asistent.

21. De altfel, atribuția de a redacta hotărârile judecătorești este justificată și prin prisma statutului pe care legea îl conferă magistraților-asistenți ai Înaltei Curți de Casație și Justiție. Astfel, potrivit art. 66 alin. (3) din Legea nr. 303/2004, în vigoare la momentul ridicării excepției, condițiile generale de numire a magistraților-asistenți sunt aceleași cu cele prevăzute pentru funcția de judecător și procuror, fiind numiți în funcție pe bază de concurs, conform art. 66 alin. (2¹) din aceeași lege. Edificatoare sunt și prevederile art. 66 alin. (4) din Legea nr. 303/2004, care stipulează că dispozițiile privitoare la incompatibilitățile și interdicțiile, formarea profesională continuă și evaluarea periodică, drepturile și îndatoririle, precum și răspunderea disciplinară a judecătorilor și procurorilor se aplică în mod corespunzător și magistraților-asistenți ai Înaltei Curți de Casație și Justiție.

22. Prevederi similare conturează și în prezent statutul magistraților-asistenți potrivit Legii nr. 303/2022. Așadar, există o puternică rațiune justificativă a atribuției de redactare a hotărârilor judecătorești, pe care legea le-o conferă magistraților-asistenți, fără să se poată reține încălcarea dispozițiilor art. 21 din Constituție referitoare la dreptul de acces liber la justiție și la un proces echitabil.

23. Nu în ultimul rând, Curtea constată că dreptul la un proces echitabil soluționat de o instanță independentă și imparțială este pe deplin respectat, în condițiile în care hotărârea redactată de magistratul-asistent este semnată de judecătorul care a dispus soluția, acesta confirmând astfel corectitudinea modului de redare a argumentelor pe care se întemeiază soluția pronunțată, expuse în considerentele hotărârii, reținute de magistratul-asistent.

24. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Aurel Marin în Dosarul nr. 3.044/2/2018 al Curții de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal și constată că dispozițiile art. 70—72 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 20 septembrie 2023.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

MARIAN ENACHE

pentru magistrat-asistent

Valentina Bărbățeanu,

în temeiul art. 426 alin. (4) din Codul de procedură civilă coroborat cu art. 14 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, semnează

prim-magistrat-asistent,

Benke Károly

DECIZII ALE PRIM-MINISTRULUI

GUVERNUL ROMÂNIEI

PRIM-MINISTRUL

DECIZIE

privind exercitarea, cu caracter temporar, de către doamna Liliana Anghel a funcției publice vacante din categoria înalților funcționari publici de secretar general al Ministerului Finanțelor

Având în vedere propunerea Ministerului Finanțelor înregistrată la Cabinetul prim-ministrului cu nr. 5/564 din 18.01.2024, precum și Adresa Agenției Naționale a Funcționarilor Publici nr. 2.604/2024,

în temeiul art. 29, art. 394 alin. (2) lit. d), art. 397, art. 502 alin. (1) lit. f), art. 509 alin. (3), art. 510 alin. (1) și art. 530 alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare,

prim-ministrul emite prezenta decizie.

Articol unic. — Începând cu data intrării în vigoare a prezentei decizii, doamna Liliana Anghel, consilier superior în cadrul Direcției generale de trezorerie și datorie publică, exercită, cu caracter temporar, funcția publică vacantă din categoria înalților funcționari publici de secretar general al Ministerului Finanțelor pentru o perioadă de 6 luni.

PRIM-MINISTRU

ION-MARCEL CIOLACU

Contrasemnează:

Secretarul general al Guvernului,

Mircea Abrudean

București, 23 ianuarie 2024.

Nr. 38.

GUVERNUL ROMÂNIEI

PRIM-MINISTRUL

DECIZIE

privind exercitarea, cu caracter temporar, de către domnul Ion Cupă a funcției publice vacante din categoria înalților funcționari publici de secretar general adjunct al Agenției Naționale de Administrare Fiscală

Având în vedere propunerea Agenției Naționale de Administrare Fiscală formulată prin Adresa nr. A-PRS 258 din 19 ianuarie 2024, înregistrată la Cabinetul prim-ministrului cu nr. 5/612 din 19 ianuarie 2024, precum și Adresa Agenției Naționale a Funcționarilor Publici nr. 2.602/2024,

în temeiul art. 29, art. 394 alin. (2) lit. d), art. 397, art. 502 alin. (1) lit. f), art. 509 alin. (3), art. 510 alin. (1) și al art. 530 alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare,

prim-ministrul emite prezenta decizie.

Articol unic. — Începând cu data intrării în vigoare a prezentei decizii, domnul Ion Cupă, expert grad profesional principal în cadrul Direcției generale de organizare și resurse umane, exercită, cu caracter temporar, funcția publică vacantă din categoria înalților funcționari publici de secretar general adjunct al Agenției Naționale de Administrare Fiscală pentru o perioadă de 6 luni.

PRIM-MINISTRU
ION-MARCEL CIOLACU

Contrasemnează:
Secretarul general al Guvernului,
Mircea Abrudean

București, 23 ianuarie 2024.
Nr. 39.

GUVERNUL ROMÂNIEI

PRIM-MINISTRUL

DECIZIE

privind exercitarea, cu caracter temporar, de către domnul Costinel-Daniel Nache a funcției publice vacante din categoria înalților funcționari publici de secretar general al Autorității Vamale Române

Având în vedere Adresa Autorității Vamale Române nr. 2.314 din 19 ianuarie 2024, înregistrată la Cabinetul prim-ministrului cu nr. 5/562 din 19 ianuarie 2024, precum și Adresa Agenției Naționale a Funcționarilor Publici nr. 2.641/2024,

în temeiul art. 29, art. 394 alin. (2) lit. d), art. 397, art. 502 alin. (1) lit. f), art. 509 alin. (3), art. 510 alin. (1) și al art. 530 alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare,

prim-ministrul emite prezenta decizie.

Articol unic. — Începând cu data intrării în vigoare a prezentei decizii, domnul Costinel-Daniel Nache, inspector vamal, clasa I, grad profesional superior la Serviciul coordonare echipe mobile și control operativ, Direcția generală coordonare control vamal, exercită, cu caracter temporar, funcția publică vacantă din categoria înalților funcționari publici de secretar general al Autorității Vamale Române pentru o perioadă de 6 luni.

PRIM-MINISTRU
ION-MARCEL CIOLACU

Contrasemnează:
Secretarul general al Guvernului,
Mircea Abrudean

București, 23 ianuarie 2024.
Nr. 40.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro
Adresa Centrului pentru relații cu publicul este: șos. Panduri nr. 1, bloc P33, sectorul 5, București; 050651.
Tel. 021.401.00.73, 021.401.00.78, e-mail: concursurifp@ramo.ro, convocariaga@ramo.ro
Pentru publicări, încărcați actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro>, secțiunea Publicări.

